

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет міжнародних відносин, політології та соціології

Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

20 23р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МОДЕЛІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітньо-професійна/наукова програма: Міжнародні економічні відносини

Робоча програма навчальної дисципліни «Моделі розвитку національних економік». - Одеса: ОНУ, 2023. 17 с.

Розробники:

Пічугіна Ю.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від. "28" серпня 2023р.

Завідувач кафедри _____ (Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОІПІ _____ (Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК)
Факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від. "28" серпня 2023 р.

Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)
(підпис) (ім'я Прізвище)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. " ____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____
(підпис) (ім'я Прізвище)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. " ____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____
(підпис) (ім'я Прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість кредитів – 3 годин - 90 змістовних модулів – 2	Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини Спеціальність: 292 – Міжнародні економічні відносини Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	<i>Вибіркова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	3-й
		<i>Лекції</i>	
		18 год.	4
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		18 год.	4
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 год.	82
		<i>Форма підсумкового контролю:</i> іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - формування у студентів системи знань про особливості економічного розвитку країн через призму моделей притаманних значній кількості країн, усвідомлення закономірностей, традицій та тенденцій економічного розвитку країн світу.

Завдання дисципліни - розкрити загальне та особливе у національній економічній системі, інституціональні чинники та їх вплив на специфіку економічного розвитку, функціональну роль держави в управлінні економікою та її інтеграцію у світове господарство а також оволодіння навичками економічного аналізу моделей національної економіки для об'єктивної оцінки її стану і прогнозування на цій основі подальшого розвитку країни.

Курс складається з двох змістовних модулів, сукупність яких відповідає проблемному полю цієї науки.

Кількість лекційних та практичних занять визначається навчальним планом спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» і має максимально враховувати вимоги державного стандарту до комплексної освіти у ЗВО України.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ІК: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

а) загальних (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

б) спеціальних (СК):

СК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

СК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

СК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

СК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3 Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН 8 Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

ПРН 10 Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН 12 Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН 22 Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- зміст основних категорій дисципліни, її предмет, метод та задачі вивчення;
- методологію та інструментарій аналізу основних структурних елементів національної економіки;
- класифікацію моделей соціально-економічного розвитку країн;
- взаємозв'язок і взаємозалежність між моделями національної та світовою економіками;
- особливості економічної моделі кожної країни.

вміти:

- аналізувати структуру національної економіки за різними критеріями;
- здійснювати комплексний аналіз моделей національної економіки;
- виділяти й описувати особливості економічної моделі країни;
- виявляти взаємозв'язок і взаємозалежність між моделями національної та світовою економіками;
- застосовувати інструментарій аналізу основних структурних елементів національної економіки.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

«ТЕОРІЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК»

Тема 1. Національна економіка у системі міжнародних економічних відносин.

Поняття та сутність національної економіки. Національна економічна система. Еволюція розвитку національної економічної системи. Структура національної економіки: сутність, умови її формування. Основні види структури національної економіки. Загальні та особливі риси національної економічної системи. Поняття та сутність інфраструктури національного ринку. Складові елементи інфраструктури національного ринку. Інфраструктурне середовище національного ринку та його склад. Функції інфраструктури національного ринку. Глобалізація та її наслідки для розвитку національних економік.

Тема 2. Економічний потенціал розвитку національної економіки.

Поняття економічного розвитку. Загальна характеристика економічного потенціалу розвитку та його структура. Чинники впливу на економічний потенціал. Виробничо-технологічний потенціал національної економіки. Природно-ресурсний потенціал: сутність та характеристики. Трудовий потенціал. Науково-технічний потенціал та його складові. Головні характеристики системи освіти за типами суспільств. Функціональна спрямованість економічного потенціалу. Оцінка економічного потенціалу держави. Конкурентоспроможність національної економіки.

Тема 3. Ознаки та моделі розвитку національних економік.

Класифікації країн у міжнародних економічних відносинах. Класифікації країн міжнародними організаціями. Класифікація країн за рівнем економічного розвитку. Класифікація країн за рівнем ВВП на душу населення. Експортери палива. Країни без виходу до моря. Нові індустріальні країни.

Класифікації країн за моделями економіко-політичної системи. Характеристика моделі англо-саксонських країн з вільною ринковою системою. Характеристика моделі соціал-демократичної економіки північних держав добробуту з координованою ринковою економікою. Характеристика моделі континентального європейського капіталізму з соціальною ринковою економікою. Характеристика моделі південноєвропейського капіталізму (середньоземноморський капіталізм). Характеристика моделі азійського капіталізму.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

«ТИПОВІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК»

Тема 4. Базові інститути і особливості моделі розвитку США.

Історичні передумови формування відповідної моделі економічного розвитку. Ліберальна ринкова модель та її властивості: система сприяння підприємницької активності; диференціація суспільства; стимулювання розвитку нової техніки і технології; глобалізація бізнесу; гетерогенна структура державного сектора економіки. Адміністрація малого бізнесу США як провідний орган державної підтримки малого бізнесу. Ділові підприємства як основна складова приватного сектора економіки США. «Фордизм» як форма виробництва. Антитрестовське законодавство США. Основні макроекономічні показники розвитку США. Порівняння штатів за площею території та кількістю населення. Міжнародна торгова позиція США. Міжнародна інвестиційна позиція США.

Тема 5. Японська модель національної економіки.

Історичні передумови формування відповідної моделі економічного розвитку. Модель регульованого корпоративного капіталізму та її властивості: активна структурна політика держави; переважання інтересів нації над інтересами людини; система «рингисей»; Кейрецу та їх характеристика. «Тойотизм» як форма виробництва. Японське «економічне диво». Консерватизм як політична ідеологія. Основні макроекономічні показники розвитку Японії. Порівняння основних городів за площею території та кількістю населення. Міжнародна торгова позиція Японії. Міжнародна інвестиційна позиція Японії. Особливості податкової системи Японії.

Тема 6. Інституціональні основи моделі розвитку КНР.

Історичні передумови формування відповідної моделі економічного розвитку. Соціалізм з китайською специфікою. Багатоукладна економіка як економіка, заснована на двох окремих економічних системах, що співіснують на одній географічній території. Двоколіїний перехід Китаю від жорсткого централізованого планового господарства до ринкової системи. Принцип чотирьох «С» Китаю: самогосподарювання; самоокупність; саморозвиток; самоконтроль. Усуспільнення виробництва як властивість китайської економіки. Основні макроекономічні показники розвитку Китаю. Порівняння основних городів за площею території та кількістю населення. Міжнародна торгова позиція Китаю. Міжнародна інвестиційна позиція Китаю. Проблематика взаємовідносин Китаю та США.

Тема 7. Соціально-ринкова модель Скандинавських країн.

Історичні передумови формування відповідної моделі економічного розвитку. Держава загального добробуту та демократичний соціалізм. Інвестиції у людський капітал як один з пріоритетів Скандинавських країн. Вирівнювання рівня життя населення. Особливості податкової системи країн та причини високих ставок оподаткування. Повна зайнятість та вирівнювання прибутків як основи фактори, що визначають засоби економічної політики. Державний сектор як найбільший сектор економіки Скандинавських країн. Основні макроекономічні показники розвитку Скандинавських країн. Міжнародна торгова позиція Скандинавських країн. Міжнародна інвестиційна позиція Скандинавських країн.

Тема 8. Економічні моделі пострадянських країн.

Історичні передумови формування відповідної моделі економічного розвитку. Методи переходу до ринкової економіки: градуалістський підхід та метод «шокової терапії». Заходи децентралізації: звільнення цін на більшість товарів та послуг, зняття обмежень на створення приватних підприємств, надання економічним суб'єктам права виходу на світові ринки, передачу повноважень центрального уряду місцевим державним органам та недержавному сектору. Основні макроекономічні показники розвитку пострадянських країн. Міжнародна торгова позиція пострадянських країн. Міжнародна інвестиційна позиція пострадянських країн. Особливості податкової системи пострадянських країн.

Тема 9. Особливості становлення моделі України.

Історичні передумови формування відповідної моделі економічного розвитку. Градуалістський підхід переходу до ринкової економіки: встановлення динамічної рівноваги на споживчому ринку шляхом легалізації та розвитку приватного сектору; поширення ринкових механізмів спочатку на виробництво та збут споживчих товарів, а згодом і на інвестиції; лібералізація цін зі збереженням державного контролю за ними; формування двосекторної моделі економіки; гіперінфляція як наслідок лібералізації; глибоке розшарування за доходами різних верств населення. Децентралізації як послаблення контролю з боку держави та подолання державної монополії в економіці на макро- й мікрорівнях. Основні макроекономічні показники розвитку України. Міжнародна торгова позиція України. Міжнародна інвестиційна позиція України. Особливості податкової системи України.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1 «Теорія розвитку національних економік»										
Тема 1. Національна економіка у системі міжнародних економічних відносин.	10	2	2		6	10				10
Тема 2. Економічний потенціал розвитку	10	2	2		6	10				10

національної економіки.										
Тема 3. Ознаки та моделі розвитку національних економік.	10	2	2		6	10				10
Разом за змістовним модулем 1	30	6	6		18	30		-	-	30
Змістовий модуль 2 «Типові моделі розвитку національних економік»										
Тема 4. Базові інститути і особливості моделі розвитку США.	10	2	2		6	12	1	1		10
Тема 5. Японська модель національної економіки.	10	2	2		6	12	1	1		10
Тема 6. Інституціональні основи моделі розвитку КНР.	10	2	2		6	12	1	1		10
Тема 7. Соціально-ринкова модель Скандинавських країн.	10	2	2		6	12	1	1		10
Тема 8. Економічні моделі пострадянських країн.	10	2	2		6	2				2
Тема 9. Особливості становлення моделі України.	10	2	2		6	10				10
Разом за змістовним модулем 2	60	12	12		36	60	4	4		52
Усього годин	90	18	18		54	90	4	4		82

* - за наявності

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено планом

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Національна економіка у системі міжнародних економічних відносин.	2	
2.	Тема 2. Економічний потенціал розвитку національної економіки.	2	
3.	Тема 3. Ознаки та моделі розвитку національних економік.	2	
4.	Тема 4. Базові інститути і особливості моделі розвитку США.	2	1
5.	Тема 5. Японська модель національної економіки.	2	1
6.	Тема 6. Інституціональні основи моделі розвитку КНР.	2	1
7.	Тема 7. Соціально-ринкова модель Скандинавських країн.	2	1
8.	Тема 8. Економічні моделі пострадянських країн.	2	
9.	Тема 9. Особливості становлення моделі України.	2	
Разом		18	4

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	НАЗВА ТЕМИ / ВИДИ ЗАВДАНЬ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема «Національна економіка у системі міжнародних економічних відносин»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання есе (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	6	10
2.	Тема «Економічний потенціал розвитку національної економіки»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та рішення практичних задач.	6	10
3.	Тема «Ознаки та моделі розвитку національних економік»: розв'язання тестів для самоперевірки,	6	10

	написання есе (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.		
4.	Тема «Базові інститути і особливості моделі розвитку США»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту, рішення практичних задач.	6	10
5.	Тема «Японська модель національної економіки»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту, рішення практичних задач та аналіз макроекономічних показників країни.	6	10
6.	Тема «Інституціональні основи моделі розвитку КНР»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту, рішення практичних задач та аналіз макроекономічних показників країни.	6	10
7.	Тема «Соціально-ринкова модель Скандинавських країн»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання есе (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту, аналіз макроекономічних показників країни.	6	10
8.	Тема «Економічні моделі пострадянських країн»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання есе (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту, аналіз макроекономічних показників країни.	6	2
9.	Тема «Особливості становлення моделі України»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання есе (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту, аналіз макроекономічних показників країни.	6	10
Разом		54	82

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій, підготовка та захист рефератів;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрування (у вигляді роздаткового / ілюстративного матеріалу);

- практичні методи: розв'язання задач (в т.ч. розрахункових задач), виконання ситуаційних вправ / обговорення проблемних ситуацій, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний і періодичний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування, бесіда, захист рефератів, доповідь, оцінювання доповідей;
- письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами
 - тестів для самоперевірки, оцінювання розв'язання задач, виконання вправ;
- тестовий контроль: тестування бланкове за змістовними модулями.

Критерії оцінювання

Поточний та періодичний контроль									Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
ЗМ 1			ЗМ 2						50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
2	2	2	10	10	10	10	2	2		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Національна економіка у системі міжнародних економічних відносин.
2. Структура національної економіки та її види.
3. Загальні та особливі риси національної економічної системи.
4. Інфраструктурне середовище національного ринку та його склад.
5. Глобалізація та її наслідки для розвитку національних економік.
6. Економічний потенціал розвитку національної економіки та його структура.
7. Чинники впливу та функціональна спрямованість економічного потенціалу.
8. Оцінка економічного потенціалу держави.
9. Конкурентоспроможність національної економіки.
10. Класифікації країн міжнародними організаціями.
11. Характеристика моделі англо-саксонських країн з вільною ринковою системою.
12. Характеристика моделі соціал-демократичної економіки північних держав добробуту з координованою ринковою економікою.
13. Характеристика моделі континентального європейського капіталізму з соціальною ринковою економікою.
14. Характеристика моделі південноєвропейського капіталізму (середньоземноморський капіталізм).
15. Характеристика моделі азійського капіталізму.

16. Ліберальна ринкова модель та її властивості.
17. Особливості моделі розвитку США.
18. Основні макроекономічні показники розвитку США.
19. Міжнародна торгова позиція США.
20. Міжнародна інвестиційна позиція США.
21. Модель регульованого корпоративного капіталізму та її властивості.
22. Особливості моделі розвитку Японії.
23. Японське «економічне диво».
24. Консерватизм як політична ідеологія.
25. Основні макроекономічні показники розвитку Японії.
26. Міжнародна торгова позиція Японії.
27. Міжнародна інвестиційна позиція Японії.
28. Особливості податкової системи Японії.
29. Історичні передумови формування моделі економічного розвитку Китаю.
30. Соціалізм з китайською специфікою.
31. Багатоукладна економіка Китаю.
32. Двоколіїний перехід Китаю до ринкової системи.
33. Усуспільнення виробництва як властивість китайської економіки.
34. Основні макроекономічні показники розвитку Китаю.
35. Міжнародна торгова позиція Китаю.
36. Міжнародна інвестиційна позиція Китаю.
37. Проблематика взаємовідносин Китаю та США.
38. Соціально-ринкова модель Скандинавських країн.
39. Держава загального добробуту та демократичний соціалізм.
40. Інвестиції у людський капітал як один з пріоритетів Скандинавських країн.
41. Особливості податкової системи країн та причини високих ставок оподаткування.
42. Державний сектор як найбільший сектор економіці Скандинавських країн.
43. Основні макроекономічні показники розвитку Скандинавських країн.
44. Міжнародна торгова позиція Скандинавських країн.
45. Міжнародна інвестиційна позиція Скандинавських країн.
46. Історичні передумови формування моделі економічного розвитку пострадянських країн.
47. Методи переходу до ринкової економіки.
48. Міжнародна торгова позиція пострадянських країн.
49. Міжнародна інвестиційна позиція пострадянських країн.
50. Особливості податкової системи пострадянських країн.
51. Особливості становлення української моделі.
52. Історичні передумови формування відповідної моделі економічного розвитку.
53. Градуалістський підхід переходу України до ринкової економіки
54. Основні макроекономічні показники розвитку України.
55. Міжнародна торгова позиція України.
56. Міжнародна інвестиційна позиція України.
57. Особливості податкової системи України.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспиту
90 - 100	A	відмінно
85 - 89	B	добре
75 - 84	C	
70 - 74	D	
60 - 69	E	задовільно
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень
відмінно	90 - 100	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Студент демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Студент вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань. Студент може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдань, виконує завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі.
добре	85 - 89	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну

		інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття). Студент має стійкі навички виконання завдань.
	75 - 84	Студент виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності. Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
задовільно	70 - 74	Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Студент знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків. Студент має елементарні навички виконання завдань.
	60 - 69	Студент не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Студент надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу. Студент може використовувати знання лише в стандартних ситуаціях, має нестійкі навички виконання завдань, робить дуже багато теоретичних помилок.
незараховано з можливістю повторного складання	35 - 59	Студент не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає грубі змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки. Студент здатний виконати лише частину завдань виключно за допомогою викладача. У студента відсутні сформовані уміння та навички.
незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 - 34	Студент не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдань, погребує постійної допомоги викладача.

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча програма навчальної дисципліни;
- Силабус;
- приклади документів (роздатковий / ілюстративний матеріал);
- тестові завдання;
- навчальна та спеціальна література;
- інформаційні ресурси (електронні).

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Ковальчук В.М. Світова економіка: її історія та дослідники. 2-ге видання.(Зб. ф.) К.: ЦУЛ, 2019. 632 с.
2. Національна економіка: навчальний посібник (у рисунках, схемах і таблицях) / О. І. Котикова. Миколаїв : Іліон, 2020. 196 с.
3. Господарський менталітет та національні особливості процесів соціалізації економіки : монографія / З.І. Галушка, О.О. Лусте. Чернівці, Чернівецький нац. ун-т, 2017. 264 с
4. Городня Т.А. , Щерба А.Ф. Математичні методи в економічній діагностиці: навч.посібник. Львів: Магнолія, 2019. 197 с.
5. Тематично-термінологічний словник з дисципліни «Національні моделі економічних систем» / Ю.В. Ушкаренко, А.В. Чмут. - Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С, 2019. 40 с.
6. Економіка зарубіжних країн: конспект лекцій: навчальний посібник / С. В. Нараєвський, К.Ю. Редько: КПІ ім. Ігоря Сікорського Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 104 с.
7. Сучасна міжнародна економіка: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. Дніпро: ПБП «Економіка», 2019. 386 с.
8. Соціальний капітал як економічний ресурс: сутність та умови нагромадження : монографія / З.І. Галушка, І.І. Нафус. Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 248 с.

Додаткова література:

1. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Національні моделі економічних систем: формування, управління, трансформації», 15– 16 жовтня 2015 р. Херсон. держ. ун-т. Херсон : Гельветика, 2015. 179 с.
2. Мейш А.В., Матвійчук О.В. Моделі та типи національних економік. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2019. № 4. Том 1. С. 132-135
3. Економіка зарубіжних країн: підручник / Голіков А., Черномаз П., Дейнека Д. та інш. К. : ЦНЛ, 2019. 400 с.
4. Найл Кіштайні. Коротка історія економіки / переклад Калинюк А. К.: Наш Формат, 2022. 256 с.

5. Войнова Є. І. Світовий ринок страхових та фінансових послуг: структурні зрушення та конкурентоспроможність країн : монографія. Одеса: Олді плюс, 2018. 568 с.
6. Ліснічук О.А., Боярин Ю.В. Пріоритетні заходи державного атикризового управління в провідних країнах Європейського Союзу. *Сталий розвиток економіки*. 2018. №1 (38). С. 34- 41.
7. Головня О.М. Особливості побудови моделі соціально орієнтованої національної економіки. *Економіка природокористування і сталий розвиток*. К.: ДУ ІСПСР НАН України, 2020. № 7 (26). С. 48-55
8. Романченко В. Б. Сучасна соціально-економічна модель України: її головні ознаки, результати впровадження, доцільність змінення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 23. С. 144–150. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.23.144
9. Трансформація системи міжнародних, національних та локальних ринків. *Матеріали міжн. наук.-практ. конференції, Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 200 с.*

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби статистики України. Розділ «Статистична інформація»
2. <https://ec.europa.eu/eurostat/> - Офіційний сайт ЄС. Розділ «Статистична інформація»
3. Статистичний відділ ООН / Дані щодо економічних індикаторів країн [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://data.un.org/>
4. Міністерство торгівлі США / Дані щодо економічних індикаторів країн [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.commerce.gov/data-and-reports/economic-indicators>
5. <http://www.unctad.org> - ООН ЮНКТАД, Доповіді про світовий розвиток.
6. <http://www.oecd.org> — Організація економічного співробітництва та розвитку.